

5. Довнар, Л. И. Белорусское книговедение и национальное возрождение 1920-х годов // *Книгоутра*. – Vilnius, 2007. – Т. 48. – С. 53–66.

6. Довнар, Л. И. Зарождение виленской книговедческой школы: наука о книге и Г.Э. Гроддек // *Библиография*. – 2019. – № 5. – С. 127–137.

7. Доўнар, Л. І. Сучасныя цэнтры кнігазнаўчых даследаванняў Беларусі: паміж тэорыяй і практыкай // *Навуковы пошук у сферы культуры і мастацтва: інавацыйныя падыходы: матэрыялы навук. канф. прафесарска-выкладчыцкага складу*, Мінск, 23 лістап. 2017 г. / М-ва культуры Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў; рэдкал.: А. А. Корбут [і інш.]. – Мінск: БДУКМ, 2019. – С. 78–85.

8. Doñnar, L. Белорусская книга и наука о книге: формирование понятий, научных парадигм и автономной научной дисциплины // *Roczniki Biblioteczne*. – Wrocław, 2019. – Т. 63. – С. 57–92. – Режим доступа: <http://wwwr.pl/rbibl/article/view/11415/10359>. – Дата доступа: 20.09.2021.

9. Довнар, Л. И. Промоция книги, книжной культуры и книговедения: опыт белорусских библиотечных проектов // *Современные проблемы книжной культуры: основные тенденции и перспективы развития: К 95-летию Центр. науч. б-ки им. Я. Коласа Нац. акад. наук Беларуси: материалы XII Белорус.-Рос. науч. семинара-конф.*, Москва, 26–27 марта 2020 г. / *Международ. ассоц. акад. наук. Совет по книгоизд.* [и др.]; редкол.: Л. А. Авгуль и др.; сост.: Л. А. Авгуль, Н. В. Вдовина]. – Минск; Москва, 2020. – С. 183–191.

Кантактная інфармацыя:

Ларыса Іосіфаўна Доўнар, прафесар кафедры інфармацыйна-аналітычнай дзейнасці Беларускага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, канд. пед. навук, дацэнт.

Тэл.: +375-29-364-88-46

e-mail: loradonar@gmail.com

УДК 377

У. І. Куліковіч, канд. філал. навук, дацэнт,
заг. каф. рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій БДТУ
(БДТУ, г. Мінск)

МАГІСТАРСКАЯ ПРАГРАМА ФАКУЛЬТЭТА ПІМ БДТУ: АД ЦДЭІ ДА ЎВАСАБЛЕННЯ

Задума распачаць працу па стварэнні магістарскай праграмы для трох спецыяльнасцей факультэта ПІМ узнікла пасля распрацоўкі і ўкаранення новых вучэбных планаў для рэдактараў-тэхнолагаў, інжынераў-тэхнолагаў і інжынераў-электрамеханікаў. Аналіз гэтых планаў, вучэбнай літаратуры ўстаноў вышэйшай адукацыі Расіі, Балгарыі, Польшчы, Кітая і вывучэнне запатрабаванняў выпускнікоў мінулых гадоў дазволілі ўстанавіць, што большасць маладых

ПОДГОТОВКА СПЕЦИАЛИСТОВ В ИЗДАТЕЛЬНО-ПОЛИГРАФИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ: ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ

спецыялістаў, якая задумваецца пра вышэйшую адукацыю на другой ступені, гатова паступаць у магістратуру пры ўмове, калі набор дысцыплін такой магістратуры будзе звязаны не з адным, а з трыма ўзаемзвязанымі напрамкамі: тэхналагічным, паліграфічным і рэдакцыйна-выдавецкім (гуманітарным).

У якасці назвы магістарскай праграмы адзінагалосна была зацверджана наступная – «Выдавецка-паліграфічная дзейнасць». Яна адлюстроўвае асноўны кірунак падрыхтоўкі будучага спецыяліста – асобы з вышэйшай адукацыяй, здольнай рашаць прафесійныя задачы і ствараць запатрабаваны на рынку творчы прадукт з улікам сістэмнага разумення ролі і месца выдавецкай справы, сродкаў масавай інфармацыі ў сучасных палітычных, эканамічных сацыякультурных працэсах.

Дысцыпліны, прапанаваныя для вывучэння, утвараюць збалансаваную сістэму, якая складаецца з 12 модуляў: 1 «Тэорыя і метадалогія даследаванняў выдавецка-паліграфічнага комплексу і медыя»; 2 «Менеджмент і асабістая эфектыўнасць»; 3 «Навукова-даследчая работа»; 4 «Іншамоўная камунікацыя»; 5 «Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі апрацоўкі лічбавага кантэнту»; 6 «Рэгуляванне выдавецка-паліграфічнай сферы»; 7 «Лічбавы маркетынг»; 8 «Электронныя і мультымедычныя выданні»; 9 «Эканоміка выдавецка-паліграфічнай галіны»; 10 «Тэхналогія стварэння выдавецка-паліграфічнай прадукцыі»; 11 «Сацыяльныя медыя і чытач»; 12 «Кіраванне выдавецка-паліграфічнай дзейнасцю».

У працэсе навучання, што, мяркуюем, распачнецца з 2022 г., плануецца вырашаць наступныя задачы, ад якіх будуць залежыць формы і метады падачы вучэбнага матэрыялу. Сярод іх:

- развіццё пазнавальных інтарэсаў, інтэлектуальных, вынаходніцкіх, канструктарскіх, творчых здольнасцей студэнтаў;
- навучанне самаадукацыі, метадам навуковай, эксперыментальнай, даследчай работы;
- авалоданне метадамі і прыёмамі самастойнай працы, практычнымі ўменнямі і навыкамі;
- фарміраванне ўменняў працы ў калектыве, выконваць калектыўныя заданні, перадаваць свае веды іншым.

Асноўнымі слоўнымі метадамі навучання будуць па-ранейшаму лекцыя, тлумачэнне, чытанне, гутарка, дыялог (выкладчыка з магістрантамі, магістрантаў са студэнтамі), кансультацыя. Прадугледжваецца з пятам часу і дыстанцыйная форма навучання з выкарыстаннем найноўшых інфармацыйных тэхналогій і абсталявання..

Дзеля ўдасканалення прафесійных навыкаў плануецца практыкаваць разнастайныя метады і прыёмы падрыхтоўкі будучых супрацоўнікаў рэдакцыйна-выдавецкіх і паліграфічных арганізацый. Спынімся на найбольш значных.

1. Метад практычнай работы з кнігай, згодна з якім магістранты будуць выконваць рознаўзроўневыя практыкаванні, тэсты, ажыццяўляць трэнінг, выпіскі, канспектаванне прафесійнай літаратуры на замежных і дзяржаўных мовах; складанне тэзісаў (дакладаў, рэцэнзій, водзываў, рэфератаў), пісьмовых адказаў на пытанні, напісанне рэдактарскага заключэння (абагульнення, вываду); графічныя работы будуць уключаць: распрацоўку табліц, схем, дыяграм, графікаў, работу з картамі і іншыя.

2. Метад назірання плануецца прымяняць падчас запісу назіранняў за афармленнем кніг, вядзенне дзённіка; стварэння замалёвак, малюнкаў, запісу на дыктафон інфармацыі, фота-, кіна-, відэаздымкі.

3. Даследчыя метады – пастаноўка, правядзенне і апрацоўка даследаў; лабараторныя заняткі, заняткі з тэхнічным абсталяваннем; эксперыменты.

4. Метад праблемнага навучання – праблемны выклад матэрыялу; аналіз навуковага вывучэння праблемы; эўрыстычная гутарка; пастаноўка праблемных пытанняў; тлумачэнне асноўных паняццяў, тэрмінаў; стварэнне праблемных сітуацый; пастаноўка праблемнага пытання (задання, выкарыстанне нагляднасці); самастойная пастаноўка магістрантам праблемы і вызначэнне шляхоў яе вырашэння; пошук і адбор аргументаў, фактаў, доказаў; самастойны пошук адказаў з выкарыстаннем апорных схем, табліц, алгарытмаў.

5. Метады праграмаванага навучання, што прадугледжваюць тлумачэнне важных пытанняў праграмы навучання, самастойнае вывучэнне пэўнай часткі вучэбнага матэрыялу: выбар паміж правільным і няправільным адказамі (лінейнае праграмаванне); выбар аднаго адказу з некалькіх (разгалінаванае праграмаванне).

6. Праектна-канструктарскія метады – распрацоўка выдавецкіх праектаў і іх прасоўванне; пабудова гіпотэз; маэляванне сітуацыі; стварэнне новых спосабаў рашэння задач па падрыхтоўцы выдавецкіх праектаў; канструяванне з паперы творчых гульняў; распрацоўка сцэнарыяў рэкламных мерапрыемстваў, свят; мастацкае канструяванне кнігі; стварэнне твораў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, практаванне (планаванне) дзейнасці рэдакцыі.

7. Метад гульні – дыдактычныя, развівальныя, пазнавальныя, народныя гульні на развіццё ўвагі, памяці, уяўлення; гульні-конкурс,

ПОДГОТОВКА СПЕЦИАЛИСТОВ В ИЗДАТЕЛЬНО-ПОЛИГРАФИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ: ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ

гульні-вандроўка, дзелавая гульня; настольныя, камп'ютарныя гульні: іх стварэнне і прасоўванне.

8. Наглядны метады, што прадугледжваюць стварэнне і выкарыстанне наглядных матэрыялаў: карцін, малюнкаў, плакатаў, фатаграфій, табліц, схем, дыяграм, чарцяжоў, графікаў; а таксама дэманстрацыйных матэрыялаў: мадэляў, прыбораў, разнастайных прадметаў (узораў вырабаў, геаметрычных фігур, муляжоў і г. д.); відэаматэрыялаў, падкастаў, дыяфільмаў, дыяпазітываў, вучэбных і іншых фільмаў.

9. Важным плануецца зрабіць на кожных занятках выкарыстанне сродкаў мастацтва, актыўных формаў пазнавальнай дзейнасці: семінар, дыспут, абмеркаванне паведамленняў, дакладаў, рэфератаў; канферэнцыя, чытанні (літаратурныя, гістарычныя, навуковыя); абарона праектаў, праграм, рэфератаў; алімпіяда, турнір, віктарына; аўкцыён ведаў, брэйн-рынг; сустрэча са спецыялістамі; вучонымі; прэс-канферэнцыя, эстафета; інтэлектуальны марафон, анкетаванне, распрацоўка, правядзенне і аналіз анкет; псіхалагічныя тэсты; дзелавая гульня.

Такім чынам, сістэма магістарскай падрыхтоўкі на факультэце прынтэхналогій і медыякамунікацый Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта накіравана на тое, каб будучыя спецыялісты выдавецка-паліграфічнага комплексу Рэспублікі Беларусь былі здольнымі арганізаваць сістэмны працэс укаранення лічбавых інавацый у практыку работы традыцыйных выдавецкіх арганізацый і СМІ з улікам сацыяльна-эканамічнай спецыфікі іх работы; маглі ажыццяўляць прафесійную дзейнасць на аснове сістэмнага ўяўлення пра дзяржаўную эканамічную палітыку і эканамічныя працэсы ў сферах кнігавыдання і медыявытворчасці як у Беларусі, так і за яе межамі.